

De Roef haalt bewoners uit de wijk naar binnen

De gemeente Harderwijk wilde multifunctioneel centrum De Roef veel meer een verbindende functie voor de wijk geven dan jarenlang het geval is geweest. Dat is gelukt op een manier die erg doet denken aan de doelstellingen van het Gezond en Actief Leven Akkoord.

TEKST: FRANK VAN WIJCK BEELD: NOORDZIJFOTOGRAFIE

Wie in Harderwijk MFC De Roef binnenloopt, kan er niet alleen een kop koffiedrinken of een praatje maken met buurtgenoten, maar vindt er ook diverse zorg- en welzijnsaanbieders. Ook worden er wijkgerichte activiteiten georganiseerd en 's avonds biedt het gebouw ruimte aan het lokale verenigingsleven.

Hoewel De Roef al sinds 1977 bestaat als wijkcentrum is dit zeker niet altijd zo geweest. “Harderwijk kende altijd al wel een rijk verenigingsleven en daar bood De Roef ook plaats aan”, vertelt Carla Venema, directeur van de lokale welzijnsorganisatie Zorgdat. “Een postduivenvereniging, een dansclub, een schaakclub, noem maar op. Maar die verenigingen boden niet per se één-op-één verbinding met de wijk. De activiteiten waren niet gericht op de lokale leefomgeving.”

Op zoek naar verbinding

Het gebouw staat in een wijk met sociale en maatschappelijke uitdagingen en de gemeente vond het daarom belangrijk dat het meer verbinding met de wijk zou krijgen. “Daartoe legde de gemeente bij het bestuur van De Roef de opdracht neer om er echt een ontmoetingsplek voor de wijk van te maken”, vertelt Venema. “Het bestuur onderschreef het belang hiervan, maar vond zichzelf niet de juiste partij om hier invulling aan te geven. De gemeente heeft daarom Hans Alfons benaderd, een gepensioneerde wijkbewoner die heel actief is in de wijk – onder andere voor de naastgelegen dierenweide – en de lokale politiek. Hij was bereid om zich hiervoor in te zetten.” On(t)roerend Goed begeleidde het verandertraject. De architect van het gebouw is Melvin Kaersenhout.

“Er is voor gekozen om direct de professionals en de bewoners in de wijk te betrekken bij de ontwikkelplannen die de gemeente voor De Roef voor ogen stonden”, vertelt Venema. “Hierbij is terecht wel direct aan verwachtingsmanagement gedaan, door te stellen dat niet alles zou kunnen worden gehonoreerd. Maar er is

goed geluisterd naar de wijkbewoners en er is een plan uit gekomen waarin zij zich goed konden vinden. Zij hebben waardevolle input gegeven over wat zij zagen als de functie van een wijkgebouw en wat ze daarin wilden aantreffen. Een ontmoetingsplaats bieden, was een van de belangrijkste uitgangspunten, met ook aandacht voor de kinderen in de wijk. En graag ook de huisarts en andere professionele partijen in zorg en welzijn in het gebouw.”

“We zagen dat de plannen waarmee de wijkbewoners kwamen zich heel goed lieten vertalen naar de pijlers van **Positieve Gezondheid**.”

Snel werd duidelijk dat het bestaande gebouw van De Roef te verouderd was om goed invulling te geven aan de geïnventariseerde behoeften. Er kwam een nieuw gebouw.

Aansluiting op Positieve Gezondheid

In de planopzet nam het ontwikkelbestuur, bestaande uit huisarts Annelies van der Hulst, projecttrekker Hans Alfons en Carla Venema, directeur van welzijnsorganisatie Zorgdat, het voortouw. Venema: “We zagen dat de plannen waarmee de wijkbewoners kwamen zich heel goed lieten vertalen naar de pijlers van Positieve Gezondheid en dit gedachtegoed vormt ook het uitgangspunt voor wat De Roef te bieden heeft aan de buurtbewoners.

Alle partijen die interesse hadden om zich aan De Roef te verbinden, konden zich vinden in dit model. We hebben het spinnenweb van Positieve Gezondheid gebruikt om te bepalen welk aanbod zinvol was om in het pand onder te brengen. We vonden het belangrijk dat het die breedte ook echt zou bieden. Ook wilden we dat al het verenigingsleven dat in het oude pand aanwezig was – en dat voor de nieuwbouw tijdelijk elders een onderkomen moest zoeken – weer terugkwam in de nieuwbouw. Dat is gelukt. Dit betekent dat niet alleen het aanbod van zorg en welzijn erin is vertegenwoordigd, maar ook het bredere aanbod van ontmoeting voor iedereen in de wijk.”

Dit klinkt als een opzet die volledig in lijn is met wat het ministerie van VWS heeft beschreven in het GALA, het Gezond en Actief Leven Akkoord. Venema zegt dit inderdaad goed te herkennen. “Wat wij hier hebben opgezet, past daar inderdaad heel goed bij”, zegt ze. “Maar de eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat we er eigenlijk helemaal niet zo mee bezig zijn. Ook wel logisch, want onze eerste gesprekken dateren al van eind 2018, lang voordat het GALA werd gepubliceerd dus. Wel zien we nu dat De Roef

een logische plek begint te worden om dingen op te starten die heel goed in het gedachtegoed van GALA passen. We zijn bijvoorbeeld in gesprek met de ggz over GEM, het ecosysteem mentale gezondheid¹.”

Samenwerken

Onder één dak zitten met partijen vanuit zorg, welzijn en ontmoeten maakt het makkelijk voor nieuwe initiatieven om aan te sluiten, stelt Venema. Tegelijkertijd erkent ze dat samen werken, in één gebouw zitten dus, geen vanzelfsprekende garantie is voor samenwerken. De gemeente Harderwijk subsidieert MFC de Roef om zorg te dragen voor de implementatie van Positieve Gezondheid en de samenwerking tussen zorg, welzijn en ontmoeten verder vorm te geven. “Daarom is vanuit het ontwikkelbestuur benadrukt dat iedereen die vaste huurder is in De Roef, weet dat we hier werken vanuit het gedachtegoed van Positieve Gezondheid en dit ook onderschrijft en actief uitdraagt”, zegt ze. “Verder worden een paar keer per jaar themabijeenkomsten georganiseerd waar de aanwezigheid van huisgenoten wordt verwacht. Een van die bijeenkomsten had welzijn op recept als thema. De >>

huisarts is immers niet de enige die iemand hiervoor kan verwijzen – de fysiotherapeut of diëtist kan dat ook – dus het is belangrijk hiervan kennis te hebben.”

Daarnaast worden vanuit de Roef gezamenlijke lunchmomenten en borrels georganiseerd, zodat huurders elkaar leren kennen en elkaar gemakkelijker weten te vinden. “Zo proberen we het samenwerken levend te houden en verder te brengen”, zegt Venema.

Welzijn

Zorgdat is in De Roef als welzijnspartij heel blij met het uitgangspunt Positieve Gezondheid. “Het is immers *evidence based*”, zegt Venema. “Wij hebben op bijna alle deelgebieden ervan iets te bieden, en het opent de deur voor samenwerking met de zorg. In De Roef bieden we groepswork in de huiskamer. We hebben ook taalstimuleringsgroepen en we bieden een financieel trefpunt waar mensen met vragen terecht kunnen. Twee welzijnscoaches zijn inzetbaar om bij een melding van welzijn op recept vanuit welzijnsperspectief te kijken wat iemand nodig heeft. Zij werken daarbij, in aansluiting op Positieve Gezondheid, vanuit gelukgericht werken. Coachend, verbindend en bemiddelend.”

Sociaal werk heeft de laatste jaren te weinig aandacht en financiering gekregen. Hoe is dat in Harderwijk? “Deze gemeente heeft altijd wel een sociaal hart gehad”, zegt Venema. “Het heeft nooit de opbouwwerkers wegbezuinigd en heeft ingezet op ‘Harderwijk zijn -wij samen’. Er wordt mensgericht en gelukgericht gewerkt, vanuit samenwerking tussen zorg en welzijn. De gemeenteraad is eensgezind over Positieve Gezondheid. Dat verklaart ook mede waarom er geld kwam voor een nieuw pand en subsidie om met de inhoud aan de slag te gaan.”

Maar druk voelt ze wel. “Er wordt steeds meer naar ons gekeken als mogelijke oplossing”, zegt ze. “We doen wat we kunnen maar we kunnen niet alles. Het is puzzelen, maar dat geldt landelijk voor elke welzijnspartij.”

Mensen binden

De nieuwe Roef opende oktober 2022 zijn deuren als Positief Gezondheidscentrum. Ontmoeting en verbinding staan centraal. Naast het huisvesten van zorg- en welzijnorganisaties en het ontwikkelen van de samenwerking rondom Positieve Gezondheid, wil de Roef een drempelvrije plek zijn waar inwoners van alle leeftijden terecht kunnen met hun vragen en voor activiteiten rondom zorg, welzijn en ontmoeten. “We zien dat we gevonden worden door de mensen uit de wijk”, zegt Venema. “Nu in de zomer staan zijtes buiten, dat helpt natuurlijk. Het is de mix van mensen die komen met een doel en mensen die komen voor de gezelligheid die de plek laagdrempelig

maakt. Op de begane grond verhuurt MFC de Roef zalen. Hierbij bevindt zich ook een theaterzaal voor activiteiten en evenementen, zoals een literaire avond door Bibliotheek Noordwest Veluwe en Stichting Apollo. Dat trekt veel mensen en die zien dan vanzelf wat een leuke plek De Roef is. Dan komen ze vaker. Bovendien komen mensen hier voor bezoek aan de huisarts of fysiotherapeut en ’s avonds voor de activiteiten van de verenigingen. Ook dat helpt.”

Voor activiteiten op het gebied van Burgerberaad is er de Gelderse Academie². “Die gaat nu ook discussiebijeenkomsten organiseren over het Integraal Zorgakkoord”, zegt Venema. “Niet alles hoeft in De Roef plaats te vinden.” Tegelijkertijd is het IZA wel iets waarin ook Zorgdat een rol voor zichzelf weggelegd ziet. “Welzijn is betrokken geweest bij de totstandkoming van het regiobeeld”, vertelt ze. “Zeven van de tien kwetsbare wijken met mensen met lage SES in de regio zitten in Harderwijk, -. Daarmee zullen we ook als De Roef zeker wat gaan doen. Het gebouw staat in zo’n kwetsbare wijk. Wel is het nog een uitdaging om juist deze mensen binnen te krijgen. Ze komen wel bij de huisarts natuurlijk. Maar als je je geen kopje koffie kunt veroorloven, kom je niet zomaar voor de gezelligheid binnenlopen. Dat is wel een vraagstuk waar we nog mee bezig zijn. Eén van de oplossingsrichtingen waar de Roef mee bezig is, is dat mensen een drankje voor niks kunnen pakken.” <<

- (1) GEM | De Nieuwe GGZ
- (2) Home - Gelderland Academie

GEDURFDE EXPERIMENTEN

MFC de Roef is een van de partijen die wordt geportretteerd in de ideeën bundel *Beproefde formules, gedurfde experimenten*, die Sociaal Werk Nederland in juli uitbracht. De bundel beschrijft goede voorbeelden van initiatieven die aansluiten op de beweging waarop het kabinet inzet met het Integraal Zorgakkoord (IZA), het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO).